Redacțiunea, Administrațiunea
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebarg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mesei Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 205. **Brașovŭ, Luni, Marți, 17 (29) Septemvre.** **1891.**

Brașovŭ, 16 Septemvre v.

In diua de 3 Octomvre se va întruni érășĭ dieta ungurescă. Șefii partidelorŭ maghiare se grăbescŭ ași face enunciațiunile lorŭ în formă de dărĭ de sémă înaintea alegĕtorilorŭ. Dumineca trecută a debutatŭ conducĕtorulŭ stângei moderate, contele Apponyi, înaintea publicului alegĕtorŭ din Jászberény. Astădĭ își va deșfășura Daniel Iranyi la Bekes, vederile sale, ér în 30 a. l. c. va încânta érășĭ Coloman Tisza pe alegĕtorii sĕi din Oradea-mare cu unŭ discursŭ fulminatnŭ.

Insă-șĭ foile mai apropiate de guvernŭ și de partida lui, ca „Neues Pester Journal“, constată, că o mare nemulțămire a cuprinsŭ șirurile maiorității. Acéstă maioritate a suferitŭ desastre atâtŭ de simțitóre și desamăgirĭ atâtŭ de marĭ, încâtŭ nu e mirare că privesce fórte posomorîtă în viitorŭ.

Numita fóiă, caracterisézǎ disposițiunile dilei dicêndŭ următórele: „Maioritatea simte că s'a perdutŭ echilibrulŭ internŭ, stânga estremă e mândră și plină de speranță în isbândă, oposițiunea moderată caută noua cărare, pe care sĕ pășéscă; ér guvernulŭ nu conduce spiritele, desastrele sale în cestiunea reformei administrațiunei a făcutŭ sĕ-i scape frînele din mână. Maioritatea sémănă unei armate bătute...“

Biroulŭ de corespondență ungurescŭ ne împărtășesce într'o telegramă peste mĕsură de lungă, cuprinsulŭ vorbirei contelui Apponyi. Elŭ călăresce în acestŭ discursŭ totŭ pe reformă, susținêndŭ, că partida guvernului dedată la unŭ regimŭ personalŭ, a sacrificatŭ reforma unorŭ considerațiunĭ micĭ personale și a compromitatŭ astfelŭ opera reformei. Contele Apponyi a mai apelatŭ și la alianța de arme cu stânga estremă, care speră, că va reînvia; în fine a disŭ, că nu nisuesce a deveni ministru, ci doresce a fi bărbatŭ de statŭ maghiarŭ, după cum trebue sĕ fiă.

Din tóte reese, că noua cale, pe care și-a ales'o contele Apponyi, este érășĭ alianța cu stânga estremă, pentru ca sĕ rĕstórne guvernulŭ.

Cât pentru Daniel Iranyi, suntemŭ încâtva curioșĭ de a cunósce enunciațiunile, ce le va face adĭ în numele partidei stângei estreme. Ceea ce însĕ ni se pare ca și sigurŭ este, că una din armele cu carĭ va combate elŭ guvernulŭ, va fi și pretinsa „politică nouă de naționalitate,“ contra căreia organulŭ principalŭ alŭ stângei estreme, tocmai acum tună și fulgeră.

Scimŭ adecă, că „Egyetértés“, despre care e vorba, condamnă orĭ ce politică în Ungaria, care nu este necondiționatŭ maghiară. De aceea găsesce, că guvernulŭ Szapary a comisŭ unŭ pĕcatŭ, chiar și atuncĭ, când a admisŭ discursulŭ „condiționatŭ patrioticŭ“ dela Bistrița alŭ metropolitului Miron Romanulŭ, care discursŭ, dice, că ar fi meritatŭ sĕ fiă rĕspinsŭ multŭ mai energicŭ.

Pĕcatulŭ contelui Szapary și alŭ mitropolitului Miron înaintea lui „Egyetértés“ este, că au admisŭ posibilitatea, ca între marginile „organismului legalŭ alŭ statului“ și naționalitățile sĕ aibă órecarĭ dorințe. Dér politica maghiară națională representată de cei dela „Egyetértés“, nu vrea sĕ scie de naționalități și de nicĭ unŭ felŭ de dorințe ale lorŭ, nicĭ chiar între marginile „legalului organismŭ de statŭ“.

Și în casulŭ de față trebue sĕ recunóscemŭ, că logica faptelorŭ este pe partea lui „Egyetértés“, pentru că în adevĕrŭ „legalulŭ organismŭ de statŭ“ este croitŭ numai pentru desvoltarea națională maghiară și nu admite și desvoltarea altorŭ naționalitățĭ, fie în mĕsură câtŭ de neînsemnată. Dér sĕ așteptămŭ puținŭ; cortina se va ridica în curêndŭ érășĭ, și joculŭ celŭ vechiu alŭ fanfaronadelorŭ „politicei naționale maghiare necondiționate“ are sĕ încépă cu nouĕ variațiunĭ, până ce odată va trebui sĕ-șĭ aibă și elŭ, ca tóte în lume, sfêrșitulŭ.

Majestatea Sa la Praga.

In 25 Semptemvre diminéța la 5 óre a sositŭ Majestatea Sa la Praga. Despre primirea, ce 'i s'a făcutŭ Majestății Sale cu asta ocasiune, telegramele comunică următórele:

Diminéța, în zorile dilei, stradele pe unde avea sĕ trécă Majestatea Sa erau îndesuite de unŭ publicŭ imensŭ și întregŭ orașulŭ era splendidŭ decoratŭ. La gară eșiră spre întimpinare contele Schönborn ministru de justiția, contele Thun adjutantŭ, principele Lobkovitz președintele dietei boeme, prefectulŭ de poliția Stejskal, primarulŭ orășenescŭ Scholz împreună cu membrii consiliului orășenescŭ, comitetulŭ de esposiția în frunte cu președintele Zedwitz, precum și alțĭ representanțĭ ai diferitelorŭ autorităţĭ.

Majestatea Sa fŭ primitŭ cu însuflețite urărĭ de „hoch“ și „slava“. Adresă câteva cuvinte adjutantului Thun, întinse mâna ministrului de justiția, președintelui dietei și comandantului corpului de armată, în timpŭ ce musica începŭ sĕ intoneze imnulŭ poporalŭ. Primarulŭ Scholtz salută apoi pe Majestatea Sa mai întâiŭ în limba cehă, apoi în limba germană, dândŭ espresiune bucuriei, ce o face cetățenilorŭ acestui orașŭ visita Majestății Sale și asigurându-lŭ de neclintita lorŭ credință și supunere.

Majestatea Sa mulțumì întâiŭ *în limba germană*, asigurândŭ, că „binele acestei frumóse și bogate țerĭ, precum și alŭ locuitorilorŭ ei este obiectulŭ îngrijirei Sale părintescĭ“. Continuă apoi rĕspunsulŭ *în limba cehă* asigurândŭ, că cu viu interesŭ urmăresce tendințele spre o potențare a înflorirei acestei „capitale regescĭ“ și speră, că esposiția va contribui multŭ în direcțiunea acésta. Vorbirea și-o termină Majestatea Sa cu cuvintele: „Praga cea cu o sută de turnurĭ fiă pururea patria fericită și înflorităre a tuturorŭ cetățenilorŭ!“

Rĕspunsulŭ Majestății Sale fŭ urmatŭ de sgomotóse strigărĭ de „hoch“ și „slava“.

Dela gară până în orașŭ Majestatea Sa fŭ neîntreruptŭ aclamatŭ din partea publicului. La 9 óre urmă primirea deputațiunilorŭ. Față cu deputațiunea nobililorŭ, care fŭ condusă de cardinalulŭ conte Schönborn, Majestatea Sa își esprimă satisfacțiunea pentru frumosulŭ numĕrŭ, în care s'au presentatŭ nobilii; aprópe cu fiă-care din ei schimbă câteva cuvinte afabile. Primarului Scholtz îi mulțumì pentru afabila primire etc.

La 2 óre p. m., Majestatea Sa visită esposiția, unde fŭ salutatŭ din partea contelui Kinsky în limba cehă și apoi în limba germană. Majestatea Sa rĕspunse întâiu *în limba germană*, declarândŭ, că „primesce ca sinceră mulțumire espresia sentimentelorŭ de lealitate moștenite dela strămoșĭ“; apoi continuă *în limba cehă*, „îndemnândŭ pe locuitorĭ sĕ lucreze și în viitorŭ câtŭ mai multŭ pentru înflorirea „acestei țerĭ gloriόse, pe care Provedința a înzestrat'o din abundanță și care numai prin conlucrarea în înțelegere *a ambelorŭ popóre* va ajunge la înălțimea avêntului sĕu“.

După aceea, Majestatea Sa între nesfîrșite strigăte de „hoch“ și „slava“ și în sunetulŭ imnului poporalŭ visită esposiția. Depărtându-se de aci, Majestatea Sa se esprimă, ca *este răpitŭ de cele ce le-a vĕdutŭ* și declară, că din nou se va re'ntórce pentru a continua visitarea esposiției.

La 6 óre s'a datŭ unŭ prândŭ de curte de 55 tacâmurĭ, la care luară parte mai mulțĭ membri din comitetulŭ de esposiția, primarulŭ și subprimarulŭ orășenescŭ, mai mulțĭ aristocrațĭ și alte dignitățĭ.

Séra la 8 óre Majestatea Sa se du-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Dela esposiția din Praga.

In capitala regatului Boemiei, în „*Praga de aurŭ*“ [Zlatna Praha] s'a arangiatŭ în anulŭ acesta o *esposiția generală regnicolară*, ce s'a deschisŭ pe la mijloculŭ lunei lui Maiu și va dura până la sfêrșitulŭ lui Octomvre.

De multŭ aveam dorința sĕ mergŭ în capitala Boemiei, în celŭ mai însemnatŭ orașŭ istoricŭ din monarchia nóstră, dér până acuma nicĭ-odată nu mi-s'a datŭ prilegiu. In anulŭ acesta însĕ m'am hotărîtŭ sĕ întrebuințezŭ o parte din timpulŭ meu de recreațiune, nu numai spre a'mĭ împlinì o vechiă dorință a mea, ci — visitândŭ cu o cale acéstă esposiția regnicolară — sĕ admirŭ și sĕ'mĭ îndeletnicescŭ inima în progresele culturale ale frațilorŭ noștri Slovenĭ din Occidentŭ, carĭ ni-se presentă cu prilegiulŭ esposiției din anulŭ acesta într'unŭ întregŭ și la unŭ locŭ.

Acéstă esposiția e arangiată în amintirea și proslăvirea primei esposiții industriale, ce în anulŭ 1791 — așaderă tocmai înainte cu o sută de anĭ — fŭ arangiată din incidentulŭ încoronării împĕratului Leopold alŭ II-lea de rege alŭ Boemiei și care fŭ totodată *cea d'ântêiu esposiția, ce s'a arangiatŭ în continentulŭ Europei.* Din asta causă se și numesce esposiția acésta — *esposiția jubilară*. S'a mai arangiatŭ în Praga o esposiția asemenea acesteia în anulŭ 1836, în onórea încoronării împĕratului Ferdinand alŭ V-lea de rege alŭ Boemiei; și nu mai încape nicĭ o îndoiélă, că patrioții boemĭ, inițiândŭ mișcările pentru actuala esposițiune, doriau și trăgeau nădejde, că prin vr'o întêmplare norocósă vorŭ putè și cu prilegiulŭ acestei esposiții sĕ serbeze încoronarea Majestății Sale de rege alŭ Boemiei. Aceste suntŭ fără îndoiélă frumóse dorințe și aspirațiunĭ, dér pentru momentŭ, ele au rĕmasŭ nerealisate.

Ideia arangiării unei esposițiunĭ regnicolare în Praga esista încă din anulŭ 1882, dér Germanii din Boemia au sciutŭ zădărnicì tóte mĕsurile luate în acéstă privință, așa, că într'unŭ timpŭ lucrulŭ amorțise cu totulŭ și abia pe la sfêrșitulŭ anului 1887 și pe la începutulŭ anului 1888, au începutŭ din nou sĕ lucreze mai cu efectŭ pentru realisarea acestei idei. Când, în decursulŭ anului 1887, representanții camerei comerciale și industriale s'au întrunitŭ pentru d'a se consulta asupra arangiărei, Germanii nu împărtășiră ideia esposiției și nicĭ nu voiră sĕ participe la întrunirĭ. Aprinșĭ mai tare de acéstă reacțiune, Cehii hotărîră irevocabilŭ, ca esposițiunea sĕ se țină în anulŭ 1891 numindu-se: *esposiția jubilară*. De sine înțelesŭ, că Germanilorŭ li stĕtea acestŭ lucru bârnă în ochĭ și din astă pricină dênșii, protestândŭ în contra ei, au repășitŭ din comitetulŭ esecutivŭ alŭ esposițiunei.

Intr'acestea în Viena s'a accentuatŭ ideia unei împăcărĭ între Cehĭ și Germanĭ, ér' în urmă primindŭ Majestatea Sa protectoratulŭ esposițiunei, Germanii promiseră și ei, că vorŭ onora esposițiunea cu participarea lorŭ și vorŭ reîntra și în comitetŭ. Dorita împăcare politică însĕ, în urma reacțiunei Cehilorŭ tinerĭ, fŭ zădărnicită, și pe la sfêrșitulŭ anului 1890, Germanii repășescŭ din nou din tóte comitetele, denegândŭ în acelașĭ timpŭ orĭ ce conlucrare și participare la esposiția proiectată.

Invederatŭ, că scopulŭ lorŭ era sĕ împedece orĭ ce lucrare seriósă în acéstă direcțiune și în mândria lorŭ credeau, că Cehii nu vorŭ putè face fără concursulŭ lorŭ nicĭ unŭ lucru cum se cade. Dér s'au înșelatŭ amarŭ, căcĭ acéstă esposiția a întrecutŭ tóte așteptările și a succesŭ atâtŭ de splendidŭ, încâtŭ dóră nicĭ celŭ mai optimistŭ patriotŭ cehŭ nu șĭ-a putŭ închipuì unŭ succesŭ mai strălucitŭ și mai imposantŭ ca acesta; ér prin abstinența și neparticiparea Germanilorŭ, s'a obținutŭ resultatulŭ, că esposiția a devenitŭ o esposiția *esclusivŭ cehă* și străinulŭ, care merge adĭ la Praga la esposiția, are mângăerea a se mândri și desfăta în nisuințele și progresele culturale esclusivŭ numai ale spiritului slovenŭ.

Situația de astădĭ, ce li-o creară Germanii prin greșita lor atitudine reacționară, pe care acuma nu o potŭ îndestulŭ regreta, Cehii într'adevĕrŭ că o și sciu esploata în favorulŭ lorŭ. Astfelŭ ei esposiția o presentă lumei ca unŭ productŭ curatŭ alŭ lorŭ, precum aievea și este, și cu unŭ entusiasmŭ nemărginitŭ îșĭ așteptă și primescŭ la esposiția pe frații

se la teatrulŭ naţionalŭ cehŭ, unde se dete din acestŭ incidentŭ o representaţiă de galá. La intrare, întregŭ publiculŭ se ridică şi aclamă pe monarchŭ cu nesfirşite strigărĭ de „Slava“, în timpŭ ce musica întonă imnulŭ naţionalŭ, pe care publiculŭ îlŭ ascultă stândŭ în picióre.

Cu acestea s'au terminatŭ festivităţile din prima ḑi.

CRONICA POLITICĂ.

— 16 (28) Septemvrie.

— De unŭ timpŭ încóce circulă felŭ de felŭ de scirĭ sensaţionale cu privire la **concentrările trupelorŭ rusescĭ** în Basarabia. Ḑiarele de dincolo aducŭ scirea, că terminându-se manevrele rusescĭ din sudŭ, acum se dislócă trupe şi se trimetŭ la frontieră. Garnisóna din Odessa e întărită cu 17.000 de soldaţĭ. Asemenea şi staţiunile militare între Odessa şi Varşovia suntŭ întărite. Oficerii ruşĭ întrebaţĭ fiindŭ asupra acestorŭ pregătirĭ militare, dau din umerĭ. Se ḑice, că pressa ruséscă e oprită sĕ dea informaţiunĭ asupra acestorŭ concentrărĭ de trupe. Mişcările aceste militare se facŭ sub supraveghiarea generalului Gurko şi Wladimirov. Asemenea s'a mai rĕspânditŭ în timpulŭ din urmă scirea, că şi armata României va fi în curêndŭ mobilisată.

Din incidentulŭ *desvĕlirei monumentului* lui **Garibaldi** în Nizza s'a constituitŭ în Parisŭ unŭ *comitetŭ*, la care au luatŭ parte aprópe toţĭ representanţii pressei republicane din Francia, precum şi unŭ numĕrŭ de senatorĭ şi deputaţĭ distinşĭ ai parlamentului francesŭ. Comitetulŭ acesta a publicatŭ unŭ manifestŭ, în care învită pressa italiană, ca sĕ ia parte la acéstă festivitate. In acestŭ manifestŭ se ḑice între altele: „Festivitatea, ce o pregătimŭ, va fi unŭ adevĕratŭ omagiu pentru progresulŭ Italiei, fiindcă va representa însemnătatea posiţiunei sale politice şi desvoltarea unităţii sale naţionale. Italia este pentru noi statulŭ marilorŭ amintirĭ a rassei latine. Noi cei dela pressa francesă dorimŭ mai multŭ ca orĭ şi care altulŭ, durabilitatea pácei între aceste două popóre surorĭ şi moştenirea iubirei reciproce ale ţĕrilorŭ nóstre asupra generaţiilorŭ viitóre!“ In ḑiua desvĕlirei monumentului se va ţiné o adunare solemnă în Nizza, la care va lua parte pressa francesă şi cea italiană. La acéstă adunare va lua cuvêntulŭ Felice Cavallotti, în numele italienilorŭ.

— Ḑiarele francese se esprimă tóte cu satisfacţiă asupra desfiinţărei mĕsurilorŭ de rigóre în privinţa paşapórtelor dela **graniţa franceso-germână** „*Le Jour*“ ḑice, că desfiinţarea paşaportelorŭ obligatorii, venindŭ după toastulŭ din Erfurt, dovedesce, că împĕratulŭ Wilhelm e unŭ omŭ de spiritŭ. „*Liberté*“ scrie: Imparţialitatea ne silesce sĕ recunóscemŭ, că noua ordonanţă este unŭ actŭ de cuminţiă şi de bună politică. Asprimea mĕsurilorŭ acum desfiinţate, făceau mai multŭ rĕu Alsaţiei şi Lorenei decâtŭ Franciei, împotriva căreia erau îndreptate. Desfiinţarea acestorŭ mĕsurĭ e însĕ şi unŭ simptomŭ pacînicŭ, unŭ rĕspunsŭ la cuvêntările ţinute la manevre de d-nii Freycinet şi Carnot, a cărorŭ lealitate şi spiritŭ pacînicŭ au îndemnatŭ de sigurŭ pe Germania, sĕ rĕspundă şi ea cu manifestaţii de pace, carĭ sĕ mai uşureze referinţele dintre cele două ţĕrĭ. Totŭ astfelŭ se esprimă şi „*Le Temps*“. După informaţiile acestui ḑiarŭ, la conferinţele asupra cestiunei paşapórtelorŭ au fostŭ chiemaţĭ şi doi membri ai ambasadei germane din Parisŭ şi acésta a fostŭ o dovadă, că nu era în cestiune numai Alsaţia şi Lorena, ci şi Francia. Desfiinţarea mĕsurilorŭ este, după organulŭ ministerului de esterne francesŭ o dovadă netăgăduită despre faptulŭ adesea discutatŭ de organele alianţei triple, că schimbările ce s'au produsŭ în grupările puterilorŭ nu formézá nicĭ-decum unŭ elementŭ de turburărĭ séu de primejdiă pentru Europa. Germania socóte situaţia destulŭ de stabilă, pentru ca sĕ ia iniţiativa unei reforme ce desfiinţézá unŭ lucru, ce se obicînuise a se numi la Berlinŭ *o garanţiă*. Acestŭ simptomŭ este cu privire la caracterulŭ neîndoiosŭ pacînicŭ alŭ nouei mĕsurĭ luate, cu atâtŭ mai preţiosŭ şi o îmbunĕtăţire reală a relaţiilorŭ dintre cele două puterĭ ar trebui sĕ fiă salutatŭ cu bucuriă.

SCIRILE ḐILEI.

— 16 (28) Septemvre.

Căsĕtoria moştenitorului tronului românŭ. Ḑiarulŭ „Constituţionalulŭ“ primesce scirea din cercurile diplomatice bine informate, că moştenitorulŭ tronului românŭ, principele Ferdinand, se va căsĕtori în curêndŭ cu o principesă din-tr'o familiă domnitóre germană.

***

Regina Natalia a sositŭ în ḑilele acestea în Bucuresci.

***

Pentru reorganisarea învĕţământului primarŭ în România, ministrulŭ instrucţiunei publice, d-lŭ Poni, a elaboratŭ unŭ proiectŭ de lege. In acestŭ proiectŭ se propune între altele şi inamovibilitatea învĕţătorilorŭ ruralĭ.

***

Dela visita Majestăţii Sale în Timişóra „Gazeta Poporului“ publică următórea reamintire: In pavilionulŭ Bisericei albe Majestatea Sa a admiratŭ multŭ cadrulŭ sculptatŭ alŭ tinĕrului plugarŭ româna *Iosifŭ Bosiocă* şi a întrebatŭ în limba germană pe tinĕrulŭ sculptorŭ, că nu vorbesce nemţesce, la ce a respunsŭ: „Nu Majestate, nu vorbescŭ nemţesce,“ Majestatea Sa păşi înainte şi apoi érăşĭ se reîntórse întrebându-lŭ din nou: „Aşa dér D-Ta nu vorbescĭ nemţesce?“ Tinĕrulŭ din nou rĕspunse: „Nu Majestate.“ Atuncĭ ḑise Majestatea Sa *în limba românéscă* către tinĕrulŭ plugarŭ: „Frumosŭ lucru, frumosŭ lucru“, cu carĭ cuvinte păşi înainte“.

***

Artista în violină, d-şóra *Irène de Brennerberg*, care şi-a făcutŭ deja unŭ frumosŭ renume aicĭ în oraşulŭ sĕu natalŭ, cu ocasiunea concertelorŭ ce le-a datŭ anii trecuţĭ, se află de câteva sĕptĕmânĭ érăşĭ între noi. Amŭ avutŭ plăcerea a asista la o probă musicală în sala otelului „Europa“, în care d-şóra de Brennerberg a esecutatŭ mai multe piese acompaniatŭ fiindŭ de orchestra musicei orăşenescĭ şi amŭ admiratŭ din nou siguranţa şi virtuositatea d-sale.

D-şóra de Brennerberg a datŭ, în primăvéra şi véra anului acestuia, mai multe concerte în străinătate, şi mai alesŭ în Parisŭ a reportatŭ cele mai frumóse succese. Deja celŭ dintâi concertŭ, ce l'a datŭ acolo, a reuşitŭ escelentŭ. Avemŭ înainte ḑiarulŭ „*L'Estafette*“ din Parisŭ, care în numĕrulŭ sĕu dela 15 Maiu 1891 scrie despre acestŭ concertŭ între altele:

„O jună violinistă, d-şóra Irène de Brennerberg, a datŭ Marţĭ séra celŭ dintâiu concertŭ alŭ sĕu în sala societăţii de geografiă. Debutulŭ ei a fostŭ celŭ mai fericitŭ şi publiculŭ parisianŭ i-a făcutŭ o căldurósă ovaţiune. D-şóra de Brennerberg posede deja tóte calităţile, ce facŭ pe artiştii marĭ: o remarcabilă siguranţă în degete, o frasare musicală fórte corectă, şi o virtuositate destulŭ de completă pentru a-i permite sĕ trécă cu uşurinţă peste cele maĭ marĭ greutăţĭ. Succesulŭ ei a fostŭ mare şi numeroşii ei auditorĭ nu s'au scumpitŭ nicĭ-decum în manifestarea entusiasmului lorŭ“.

Felicitămŭ pe juna artistă pentru asemenĭ succese şi ne pare rĕu că, precum amŭ aflatŭ, e decisă a nu da în anulŭ acesta nicĭ unŭ concertŭ în Braşovŭ. Ni-se spune însĕ, că peste vre-o două sĕptĕmânĭ d-şóra de Brennerberg voiesce sĕ dea unŭ concertŭ pentru prima óră în Bucuresci în sala noului Ateneu. Ii dorimŭ numai acelaşŭ succesŭ, ce l'a avutŭ la prima sa debutare în Parisŭ.

***

Românii din Bocşa la Timişóra. „Luminătorulŭ“ scrie, că la 10 Septemvre Românii din Bocşa şi din împrejurime, aprópe la 900 de persóne, au mersŭ la Timişóra cu trenŭ separatŭ şi cu musica proprie ca sĕ visiteze esposiţia de acolo sub conducerea d-lorŭ Blajovan, Panaiot, Dr. Borlovan, Dr. Oprea, A Diacon, Maxim Popoviciu şi I. Velovan. Frumosulŭ portŭ naţionalŭ a atrasŭ atenţiunea tuturora. După améḑă tinerimea a jucatŭ, ér corulŭ a cântatŭ. Séra la 9 óre toţĭ s'au întorsŭ acasă.

***

Lipsă de bancnote de statŭ. Actualminte domnesce o mare lipsă în banii de hârtiă şi în deosebi în cei de 1 fl. Ministrulŭ comunŭ de finance, în unire cu ministrulŭ de finance austriacŭ şi unguresc ŭ, a hotărîtŭ ca în anulŭ viitorŭ sĕ emită nouĕ bancnote de statŭ şi adecă: 59 milióne de câte 1 fl., 14.5 milióne de câte cincĭ, şi unŭ milionŭ de câte 50 fl. Cheltuelele de restaurare se urcă la suma de 762,800 fl. din care Ungaria va avé sĕ supórte suma de 228,140 fl.

***

Mersulŭ trenurilorŭ pe căile ferate r. u. de statŭ se va schimba dela 1 Octomvre n. c., întrândŭ în vigóre noulŭ planŭ de călĕtoriă stabilitŭ pentru sesonulŭ de iérnă. Trenurile nu vorŭ mai circula după orologiulŭ din Budapesta, ca până acum, ci după timpulŭ unitarŭ stabilitŭ pentru întrégă Europa centrală. Acest timp variéză 16 min. de timpul indicat prin orologiul din Budapesta, într'u cât adecă orologiul din Budapesta umblă cu 16 min. mai înainte. Cu 1 Octomvre aşa-déră tóte orológele de pe la gările căilorŭ ferate unguresci se vorŭ muta cu 16 minute mai târḑiu. De-odată cu alte schimbărĭ, ce se vorŭ face în mersulŭ trenurilorŭ pe căile ferate de statŭ, se vorŭ face dela 1 Octomvre schimbărĭ şi în mersulŭ trenurilorŭ pe calea ferată Braşovŭ-Zĕrnescĭ. Anume în loculŭ trenului, ce plécă dela Braşovŭ la 4 óre 55 minute p. m. şi ajunge la Zĕrnescĭ la 9 óre 43 minute séra, se va pune în circulaţiune unŭ nou trenŭ mixtŭ, care va pleca din Braşovŭ la 2 óre 58 minute p. m. şi va ajunge la Zĕrnescĭ la 4 óre 39 minute; ér dela Zĕrnescĭ va pleca la 5 óre 20 minute p. m. şi va ajunge la Braşovŭ la 6 óre 44 minute séra.

***

Din comitatulŭ S.-Dobéca ni-se scrie, că petrecerea ce s'a datŭ în vara acésta la Becleanŭ, deodată cu adunarea generală a despărţĕmêntului XX alŭ Asociaţiunei, a fostŭ de astă-dată mai puţinŭ cercetată ca în anii trecuţĭ. Cu tóte acestea petrecerea a fostŭ animată; jocurile marĭ s'au jucatŭ decâte 35—40 părechĭ. In costumŭ naţionalŭ s'au presentatŭ d-nele: Otilia Negruţŭ, din Becleanŭ; Raveca Hermanŭ, protopopésă în Deşŭ; Ana Diuganŭ, Flórea Şvageu şi Teresia Morariu din Becleanŭ. Apoi d-rele: Laura V. Mureşianu din Deşŭ; Emilia Olteanŭ din C.-Cristur; Flórea Diugan, din Becleanŭ, Susana Sicmireanŭ din Măgeruşŭ, Paraschiva Popŭ din Cociu şi Maria Goronŭ din S.-Odorheiu. Venitulŭ, destinatŭ pentru biserica şi şcóla română din Becleanŭ, a fostŭ de 83 fl. 20 crucerĭ.

---

lorŭ Slovenĭ din tóte părţile, li-o arată cu deplină mulţumire şi mândriă, dovedindŭ în acelaşĭ timpŭ prea lămuritŭ, că poporulŭ cehŭ, datŭ odinióră uitării şi disconsideratŭ, nu numai că trăiesce şi astăḑĭ şi se luptă cu bărbăţiă pentru drepturile sale politice, ci mai e pe lângă acésta în privinţa culturală şi atâtŭ de înaintatŭ, încâtŭ cu dreptŭ cuvêntŭ se póte pune pe o tréptă cu celelalte popóre culturale ale Europei.

Foile jidano-germane şi maghiare manifestă intenţionatŭ o tăcere nefastă faţă de esposiţiă, căcĭ ea şi lorŭ îi este bârnă 'n ochĭ, apoi după ce noi, durere, nu stămŭ aprópe nicĭ într'o legătură nemijlocită cu fraţii noştri Slovenĭ din occidentŭ, ci aprópe tóte informaţiunile nóstre despre dânşii le cărpimŭ din aceste foi, — e prea naturalŭ, că şi foile nóstre scriu fórte slabŭ despre acéstă esposiţiă, aşa, că lumea nóstră numai fórte puţinŭ aude de ea. Acesta e fără îndoélă unŭ mare defectŭ şi neajunsŭ alŭ nostru, din care causă nu potŭ recomanda îndeajuns tuturor cărora li dă mâna, sĕ mérgă la Praga la esposiţia jubilară, şi sunt convinsŭ, că timpulŭ ce-lŭ va fi petrecutŭ acolo, îi va fi celŭ mai simpaticŭ suvenirŭ din viéţă.

Nu 'mĭ este intenţiunea a descrie pe largŭ şi cu de amĕruntulŭ acéstă esposiţiă, căcĭ nu am nicĭ rĕgazŭ, şi nicĭ datele speciale trebuinciόse, ci voiu numai sĕ arunců o privire fugitivă preste dénsa, ca sĕ vedeţĭ câtŭ de strălucită şi de imposantă este ea.

Intréga esposiţiă este împărţită în 27 de grupurĭ după diferite specialităţĭ, carĭ represintă unŭ tablou completŭ alŭ tuturorŭ productelorŭ regatului Boemiei, şi fiă-care grupŭ cuprinde în sine unŭ întregŭ completŭ. Aicĭ îţĭ suntŭ represintate tóte ramurile de agricultură, viticultură, silvicultură, montanistică şi tóte speciele de măestriă şi industriă, carĭ — precum se scie — în Boemia au ajunsŭ la o desvoltare fórte însemnată; aicĭ îţĭ suntŭ mai departe represintate tóte ramurile de sciinţă şi de artă, de higienă, salubritate şi tóte institutiunile socialŭ-politice din ţéră. Tóte acestea se presentă în *12 clădiri publice şi 110 diferite paviliόne private*, carĭ de carĭ mai frumóse, încâtŭ chiar numai aspectulŭ lorŭ esteriorŭ mulţumesce ochii privitorĭ, atestândŭ ce frumosŭ şi admirabilŭ trebue sĕ fiă cuprinsulŭ lorŭ interiorŭ.

Dintre tóte, cea mai mare şi cea mai frumósă, cea mai strălucită şi cea mai imposantă clădire este *palatulŭ industrialŭ* numitŭ şi *palatulŭ centralŭ*, pe carele l'a asortatŭ esclusivŭ numai măiestrii şi artiştii cehĭ şi în carele s'au espusŭ totŭ ce e mai frumosŭ, mai alesŭ şi mai escelentŭ, aşa încâtŭ chiar şi numai de dragulŭ acestuia merită sĕ mérgă omulŭ la esposiţiă.

In jurulŭ acestui palatŭ centralŭ suntŭ grupate de tóte părţile diferite palate şi paviliόne mai marĭ şi mai micĭ, dintre carĭ amintimŭ clădirea pentru *esposiţia de artă*, unde suntŭ espuse tablourile şi sculpturele artiştilorŭ cehĭ din timpurile dela anulŭ 1791 până la anulŭ 1891, aşadéră din timpulŭ dela esposiţia cea d'ântêiu şi până la esposiţia jubilară. In clădirea acésta se oglindéză mai bine şi mai strălucitŭ desvoltarea şi progresulŭ în artă, făcutŭ de poporulŭ cehŭ în aceştĭ o sută de anĭ din urmă. De cealaltă parte lângă acéstă clădire se ridică o altă clădire pentru aşa numita *esposiţiă retrospectivă*, în care suntŭ represintate tóte ramurile vieţii culturale ale poporului cehŭ, din vremile cele mai vechĭ şi până la sfĕrşitulŭ véculuí alŭ optu-spre-ḑecelea; şi cine doresce sĕ studieze şi sĕ cunóscă din pertea acésta poporulŭ cehŭ, póte aicĭ sĕ-şĭ împlinéscă pe deplinŭ dorinţa.

In *paviliónulŭ oraşului Praga*, ce se ridică în apropierea celui centralŭ, suntŭ represintate tóte instituţiunile publice, ce esistă în Praga, ér din cele două planurĭ marĭ ale oraşului Praga şi împrejurimei sale, ce stau unulŭ lângă altulŭ, vedemŭ, ce înfăţişare avea Praga în anulŭ 1791 şi ce înfăţişare are astăḑĭ după 100 de anĭ, încâtŭ nu putemŭ admira în destulŭ desvoltarea şi progresulŭ colosalŭ, ce l'a desfăşuratŭ capitala regatului Boemiei în aceştĭ 100 de anĭ din urmă, ca şi carele puţine oraşe vechĭ ale Europei mai potŭ arăta. Nu departe de paviliónulŭ acesta întimpinămŭ o *casă cehă dela sate*, care e şi din afară şi din lăuntru bine nimerită, şi întréga ei con-

Monumentŭ rusescŭ la Dunăre. Lângă Ismail, aprópe de Dunăre s'a ridicatŭ unŭ monumentŭ în memoria trecerei Ruşilorŭ în anulŭ 1828. Monumentulŭ constă ditr'unŭ obeliscŭ cu inscripţiunea în litere de aurŭ: „Aicĭ trecù în 27 Mai 1828 împĕratulu Nicolae I Dunărea, şi arătà armatelorŭ sale drumulŭ către gloriă şi biruinţă.“

Dela d-lŭ Eugen Brote primirămŭ următórea scrisóre caracteristică:

Reşinarĭ, 23 Sevtemvre n. 1891.

Onorabilă redacţiune!

Cetindŭ astădĭ seria de articolĭ publicaţĭ în „Gazeta Transilvaniei“ sub titlulŭ „A doua fasă a campaniei diariste“ vĕ rogŭ în interesulŭ adevĕrului sĕ binevoiţĭ a da locŭ următórelorŭ puţine şirurĭ:

E inexatŭ, că, fiă în comitetulŭ partidului naţionalŭ românŭ, fiă la altŭ locŭ, eu aşŭ fi recunoscutŭ de neîntemeiate învinuirile ridicate în presă contra d lui Babeş*).

Nu corĕspunde cu adevĕrulŭ când se susţine, că în comitetulŭ partidului naţionalŭ românŭ eu n'aşĭ fi reflectatŭ la situaţia politică produsă prin atitudinea d-lui Babeş şi n'aşĭ fi reclamatŭ în deosebĭ lămurirea acelei situaţiunĭ**).

La tóte celelalte câte se cuprindŭ în aceea serie de articolĭ şi privescŭ persóna mea ţinŭ a nu reflecta. Causa nóstră naţională n'are sĕ fiă promovată prin o polemie asupra unorŭ vederĭ şi apreţierĭ cu totulŭ individuale şi neîntemeiate.

Cu tótă stima

Eugen Brote.

D-lŭ Eugen Brote vorbesce aicĭ, cum se vede, ca din Olimpŭ, nevoindŭ sĕ stea de vorbă cu noi muritorii din sînulŭ partidului. Pentru d-sa suntŭ bagatelurĭ cele sulevate de noi în apĕrarea solidarităţii naţionale şi a disciplinei nóstre de partidŭ, de aceea „nu ţine a reflecta la ele.“

Se mărginesce numai a declara, în terminii cei mai vagĭ, afirmările nóstre de inexacte, necorĕspundĕtóre adevĕrului şi neîntemeiate.

Dér pentru ce suntŭ inexacte, necorĕspundĕtóre şi neîntemeiate? Şi pe care fapte positive se baséză pretinsa rectificare a d-lui Eugen Brote „în interesulŭ adevĕrului?“

La acésta d-sa nu ţine a reflecta!

Décă este aşa nu voimŭ sĕ-i mai conturbămŭ linişţea olimpică, ci trecemŭ simplu la ordinea dilei asupra „puţinelorŭ şirurĭ“ ce ni-le adreséză, constatândŭ, că aceste necum sĕ pótă rĕsturna dovedile faptice, ce le-amŭ adusŭ noi în articulii noştri contra procederei d-sale, dér încă le confirmă.

Rĕmâne acum ca comitetulŭ însuşĭ sĕ-şĭ tragă socotéla cu d. Eugen Brote, care, cum vedemŭ, persistă în direcţiunea falsă şi stricăciósă ce a luat'o.

*) Dér aţĭ votatŭ punctulŭ I alŭ conclusului comitetulu privitorŭ la „informaţiunile neesacte!“

**) Dér n'aţĭ cerutŭ lămurirĭ d-lui Babeşŭ!

— Red. —

Escursiunea maghiară la Agram.

Diarulŭ „N. P. Journal“ primesce o telegramă din Agram cu data de 26 Septemvre despre sosirea óspeţilorŭ Ungurĭ la esposiţiunea de acolo. Din acéstă telegramă estragemŭ următórele:

Se póte constata dela începutŭ, că publiculŭ din Agram, cu esceptiunea persónelorŭ oficiale, nu numai că nu a eşitŭ diua întrégă din marginile unei recĭ politeţe, dér nicĭ nu s'a ocupatŭ de locŭ despre sosirea óspeţilorŭ ungurĭ. Disposiţiunea poporului din Agram se pare că a fostŭ influinţată de articolele de fondŭ ale foilorŭ locale de aicĭ, carĭ cu privire la sosirea óspeţilorŭ maghiarĭ, au păstratŭ cea mai strictă reservă. Cum au fostŭ primiţĭ — esclamă corespondentulŭ numitei foi — acum de curêndŭ Dalmatinii!

Când a sositŭ în gara dela Agram trenulŭ separatŭ, ce aducea pe óspeţii ungurĭ, numĕrulŭ persónelorŭ, ce apăruseră la gară pentru primire, abia era mai mare *de 24 persóne,—numĕrulŭ óspeţilorŭ ungurĭ sosiţĭ în Agram*, şi chiar şi publiculŭ acesta era recrutatŭ din colonia ungară din Agram. Se înţelege de sine, că sub asemenea împrejurărĭ nu a pututŭ fi vorba despre strigăte frenetice de „Jivio“ şi „Éljen.“

Óspeţii ungurĭ după aceea se urcară în echipagiurĭ şi luară drumulŭ către oraşŭ, care într'aceea însĕ nu-şĭ perduse caracterulŭ sĕu de tóte dilele, căcĭ ómenii, ce se aflau pe strade, nu salutară cu strigăte entusiaste, după cum se aşteptau óspeţii ungurĭ. Abia câteva dame şi domnĭ din societatea maghiară îi salutară cu unŭ modestŭ şi sfiiciosŭ „Éljen a Magyarok.“

Poporaţiunea din Agram a ignoratŭ pe óspeţii ungurĭ. Aceştia plecară în corpore, ca sĕ visiteze esposiţiunea, dér nicĭ aicĭ nu-i întîmpinà nicĭ unŭ entusiasmŭ.

La banchetulŭ, ce s'a datŭ în restaurantulŭ esposiţiunei au luatŭ parte mai multe persóne, între carĭ şi deputatulŭ Czernkovicĭ. Primarulŭ oraşului, *Amrus* şi vice-primarulŭ Stankovici *au rĕmasŭ acasă.* Banchetulŭ a decursŭ *monotonŭ şi în linisce.* Nicĭ unŭ toastŭ nu s'a ţinutŭ.

Viu comentată a fostŭ, atâtŭ din partea Croaţilorŭ, câtŭ şi a Ungurilorŭ, absenţa banului Croaţiei, care petrece la moşia sa Hedervar. Foile oposiţionale de acolo scriu cu ironiă despre acésta. Séra s'a datŭ unŭ concertŭ, la care însĕ cântăreţii au cântatŭ numai cântece *croate patriotice.*

— Incă o decepţiune amară pentru „patrioţii“ patentaţĭ, carĭ se desfătau în visurile deliciósе ale unei înfrăţirĭ cu Croaţii!

Literatură.

„Apĕrătorulŭ sănĕtăţii“, diarŭ ilustratŭ de medicină şi igienă poporală. Apare de două orĭ pe lună în Bucurescĭ (Strd. Scaunele 20), sub direcţiunea d-lui *Dr. N. Manolescu*, profesorŭ de oftalogiă la univ. din Bucurescĭ, cu concursulŭ d-lorŭ: Dr. Sergiu, Dr. Istrati, Dr. Boicescu, Dr. V. Babeş, Dr. Bianu, Dr. Apostoleanu şi Dr. Munteanu. Anulŭ I, Nr. 10. Cuprinsulŭ: Hereditate séu moştenire. — Originea omului pe pămêntŭ şi rasele lui. — Unŭ câne turbatŭ pe stradele capitalei. — Pojarulŭ. — Pétra Iadului. — Omulŭ faţă cu maimuţele superióre. — Brânca. — Banĭ pe Rânĭ. — Bĕutura sătenului; Rachiulŭ. — Spitalulŭ „Caritatea publică“ din staţiunea balneară Laculŭ-Săratŭ; Procesŭ verbalŭ; Societatea „Caritatea publică“, din staţiunea balneară „Lacul-Săratŭ“; Compunerea Societăţii; Administrarea Societăţii; Fondulŭ Societăţii; Alegerea Comitetului; Disposiţiunĭ generale.

Telegramele „Gaz. Trans“.

(Serviciulŭ biroului de cor. din Pesta).

Berlinŭ, 27 Septemvre. Diarulŭ „Kreuzzeitung“ declara de urgenţă necesitatea, ca tripla alianţă sĕ se înţelégă cu România, că óre póte sĕ-i garanteze posesiunea actuală a României, căcĭ la casŭ contrariu România va merge cu Rusia.

Iasbereny, 16 Septemvre. Apponyi accentuà în darea sa de sémă înaintea alegĕtorilorŭ sĕi, că elŭ va combate cu tóte mijlócele parlamentare direcţiunea, care ar voi sĕ îndrepteze defectele conducerei politice actuale prin mărginirea libertăţii cuvêntului. Intr'unŭ discursŭ mai lungŭ atacà forte aspru procederea lui Szapary, crede, că guvernulŭ n'a procedatŭ cu cugetŭ curatŭ, nicĭ la presentarea proiectului de reformă, nicĭ mai târdiu. Vorbitorii partidei sale au susţinutŭ proiectulŭ defectuosŭ alŭ guvernului şi interesulŭ principiului şi au încercatŭ tóte spre a esecuta de faptŭ reforma pe temeiulŭ lui.

Nu póte nega, că o parte a partidei guvernului a servitŭ cinstitŭ interesulŭ reformei, dér partida, care a fostŭ dedată la unŭ regimŭ personalŭ a sacrificatŭ reforma pentru consideraţiunĭ micĭ şi personale, ér proiectulŭ primitŭ de dietă a compromisŭ opera reformei, pentru că a voitŭ sĕ înarticuleze în legĭ o ideiă, care astădĭ şi încă multŭ timpŭ va sta în contradicere cu împrejurările faptice.

Apponyi speréză, că va reînoi érăşi legătura de arme cu stânga estremă, cu tótă deosebirea principiară dintre acésta şi oposiţia moderată, căcĭ elŭ nu vede nicĭ pactulŭ din 1867, nicĭ opera reformei ameninţată, de contrarĭ principiari. Ameninţaţĭ suntŭ aceia, carĭ au compromitatŭ şi pactulŭ şi opera reformei. Mai multŭ ca orĭ şi când elŭ are încredere în viitorŭ. Nisuinţa sa de căpeteniă nu e de a fi timp mai scurt séu mai îndelungatŭ ministru, ci de a fi bărbatŭ de statŭ, cum trebue sĕ fiă unŭ bărbatŭ statŭ maghiarŭ.

DIVERSE.

Câţĭ ómenĭ suntŭ în lume? După statistica cea din urmă, în tótă lumea suntŭ 1554.8 milióne ómenĭ. Decĭ cadŭ pe unŭ chilometru pătratŭ 12. Dintre acestia în Europa 352.2 milióne, Asia 860.3 milióne, Africa 106.1, America 124.5 milióne, Polinesia 5.3 milióne şi la Polulŭ-Nordŭ 80 mii locuitorĭ.

Stratŭ de spumă. In partea nordică a Noului Mexico s'au aflatŭ marĭ straturĭ de spumă de mare. Cu unŭ firezŭ comunŭ s'a tăiatŭ o bucată din acéstă spumă, lungă de 5 urme, lată de 3 urme şi grósă de 8 policarĭ. Bucata acésta s'a trimisŭ la Viena şi la Berlinŭ, unde a fostŭ studiată din partea unorŭ specialiştĭ, carĭ au declaratŭ, că în adevĕrŭ, ea este spumă de mare veritabilă. In părţile mai adêncĭ ale stratului spuma este încă şi mai fină, deórece acolo n'a fostŭ aşa multŭ espusă ploilorŭ şi tempestăţilorŭ. In Statele-unite acesta este primulŭ stratŭ de spumă de mare, ce s'a aflatŭ până acum. Nu de multŭ s'a găsitŭ totŭ în acestŭ locŭ materialŭ pentru construirea statuelorŭ, care astădĭ se transpórtă în Chicago în masse forte marĭ.

Cursulu pieţei Braşovŭ.

din 28 Septemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.26	Vênd.	9.30
Argintŭ românescŭ	„	9.20	„	9.25
Napoleon-d'orĭ - -	„	9.27	„	9.31
Lire turcescĭ - -	„	10.50	„	10.55
Imperialĭ - - - -	„	9.50	„	9 55
Galbinĭ - - -	„	5 40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina“ 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.—
Ruble rusescĭ - - -	„	123.—	„	124.—
Mărcĭ germane - -		57.30	„	57.70

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

---

strucţiune şi arangiamentŭ e în tocmai ca acela alŭ caselorŭ poporului cehŭ dela sate, aşa, că aicĭ vedemŭ întregŭ modulŭ lorŭ de viéţă. Casa acésta e unulŭ dintre cele mai interesante obiecte din esposiţiă şi nu numai că toţĭ străinii o visitéza, dér înşişĭ Cehii bucurosŭ îşĭ petrecŭ într'ênsa.

(„Branik“). (Va urma).

---

(18)

PILLONE.

Novelă, de **G. Bergsoë**, tradusă de **Ucu Paolo.**

„Cuprins de spaimă, cădui pe canapea şi la începutŭ nu-mĭ putui aduna ideile. Urechile 'mĭ vîjĕiau, pare-că audiamŭ vocĭ şi strigăte îndepărtate, ca şi cândŭ ar veni din fundulŭ unei prăpăstii. 'Mĭ părea, că simtŭ mirosulŭ de fumŭ şi înspăimântatŭ trĕsării şi într'o clipă fui lângă uşă — era închisă, lăcatulŭ o ţinea pe din afară pironită ţapănŭ!

„Fără sĕ mĕ gândescŭ, mĕ repedii la ferésträ şi acăţându-mĕ de ramurile de iederă mĕ coborii în grădină şi în momentulŭ acela audii în vie paşii gendarmilorŭ, ce se apropiau.

„Alergai în frundişulŭ de portocali, din care ducea o potecă îngustă în grădina laterală şi făcêndŭ unŭ încunjurŭ, ajunsei nezăritŭ érăşĭ la Cocumella.

„Aicĭ totulŭ era în cea mai mare iritare. Patrule urmau după patrule, ómeni jumĕtate îmbrăcaţĭ alergau încóce şi 'ncolo şi bĕtrânulŭ portarŭ, cuprinsŭ de spaimă, abia mĕ recunoscù, când îlŭ agrăii. Ajunsei în odaia mea într'o disposiţiă de spiritŭ greu de descrisŭ. Aerulŭ îmĭ părea prea greu în odaiă, deschisei feréstra. Ce spectacolŭ!

„Via bêjbáia de Bersaglierĭ şi de gendarmĭ, carĭ alergau de colo până colo, într'o fugă sĕlbatică. Privii spre vila ruinată, a cărei spaimă nici-odată nu o voiŭ uita. Ea zăcea acolo ca şi mai înainte cu ferestrile ei zăvorite, cu acoperişulŭ ei piedişŭ şi cu urlóele ei originale. Dér din acestea eşia unŭ fumŭ desŭ şi negru, scântei roşietice cădeau când icĭ când colea, lucindŭ ca nisce luminì rĕtăcitóre pe acoperişŭ, pe când în odăi lumina devenea din ce în ce mai intensivă.

„De-odată rĕsunà unŭ bubuitŭ puternicŭ. Partea de dinainte a acoperişului cădù cu mare sgomotŭ, şi în întunerecŭlŭ nopţei se ivirà flacărĭ roşietice, a cărorŭ lumină se reflecta asupra chiparoşilorŭ celorŭ negrii, asupra pinilorŭ şi statuelorŭ de marmură dimprejurulŭ fântânei săritóre. Curêndŭ după aceea foculŭ cuprinse şi catulŭ de josŭ şi verdéţa dimprejurŭ şi întréga vilă se prefăcù într'unŭ rugŭ ardĕtorŭ, de unde nu mai era nicĭ o scăpare.

„Gendarmii şi bersaglierii şedeau în grupe tăcute, ca nisce privitorĭ obosiţĭ, în grădina vilei. Inzădarŭ sosirà pumpele cele grele din Sorrent în fuga mare; foculŭ se întinse din ce în ce mai multŭ, cuprinse turnulŭ celŭ pătratŭ şi către zorile dilei vila mórtă corĕspundea numelui ei; unŭ locŭ arsŭ, pustiu, din care vêntulŭ mâna celŭ din urmă fumŭ spre uscatŭ......

„In séra dilei aceleia întêmpinai pe drumulŭ, ce duce la Sorrent, o procesiune curiósă. Pe unŭ catafalcŭ acoperitŭ cu pânză de mătasă, ai cărui draperii de aurŭ scânteiau la lumina facliilorŭ de céră ce-lŭ încunjurau, zăcea cadavrulŭ unei fete tinere. Mânile ei palide erau încrucişate pe peptŭ. Unŭ părŭ bogatŭ roşu-auriu îi încunjura faţa, pe care atâtŭ de bine o cunosceamŭ şi care încă chiar mórtă nu-şĭ perduse espresiunea mândră regéscă. Preoţĭ, călugărĭ şi coriştĭ, carĭ se rugau, urmau catafalcul cu crucile şi cu apa sfinţită în mână.

„Era Filomela, mirésa lui Pillone! O aflară înaintea icónei sfêntului din galeria cea veche de pétră, avêndŭ încă pumnalulŭ lui Pillone în peptulŭ ei sângeratŭ.

„Tăcutŭ urmai procesiunea funebră, la care se mai adăugau spectatorĭ de prin casele şi viile de pe lângă drumurĭ. Procesiunea trecù mai departe pe drumŭ la lumina facliilorŭ de ceară, între rugăciunile preoţilorŭ şi ale călugărilorŭ şi între plânsetele şi blĕstemele mulţimei poporului. Trecù şi mai departe pe puntea cea vechiă, unde strălucea icóna sfintei Fecióre împodobită cu florĭ, peste piaţa plină de ómenĭ, până se oprì lângă biserica mică, de unde rĕsunau tonurile organelorŭ.

(Va urma.)

Nr. 350—1891 3—1

CONCURSŬ.

Devenindŭ vacante următórele stipendii, şi anume:

1. Unŭ stipendiu de 60 fl. v. a. pe anŭ din fundaţiunea „*Marinovicĭ*“ pentru studenţĭ de gimnasiu respective şcóla reală de aceeaşĭ categoriă.

2. Unŭ stipendiu de 20 fl. v. a. pe anŭ din fundaţiunea „*E. D. Başota*“, menitŭ pentru gimnasiştĭ, cu preferinţa celorŭ din munţii apusenĭ, séu din fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului.

3. Unŭ stipendiu de 50 fl. v. a. pe anŭ din fundaţiunea „*Dobâca*“, destinatŭ pentru unŭ gimnasistŭ născutŭ în fostulŭ comitatŭ alŭ „Dobâcei“.

4. Unŭ stipendiu de 40 fl. v. a. pe anŭ din fundaţiunea „*Radu M. Rîurénu*“ pentru studenţĭ la gimnasiu séu şcóla reală. Mai departe fiindŭ vacantŭ:

5. Unŭ ajutorŭ de 25 fl. v. a. pe anŭ, menitŭ pentru unŭ tînĕrŭ românŭ, care voesce a învĕţa séu învaţă deja vre-o meseriă, dér mai cu sémă: rotăria, lemnăria (baldaşia), făurăria, măsăria (têmplăria), cismăria, pălărieria, curelăria, şelaria, maşinăria agricolă.

Prin acésta se escrie concursŭ.

Cererile au a se înainta „*Comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ*“ în *Sibiiu* **până la 15 Óctomvre st. n. 1891.**

Cererile întrate mai târḑiu nu se vorŭ considera.

Aspiranţii la vre-unulŭ din stipendiile amintite sub pt. 1—4 au sĕ aciudă la suplicile lorŭ:

a) Carte de botezŭ în originalŭ séu în copiă legalisată.

b) Testimoniu şcolasticŭ de pe semestrulŭ II alŭ anului şcol.: 1890/91.

c) Atestatŭ de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetéză şcóla de presentŭ.

d) Atestatŭ de paupertate séu de orfanŭ, décă concurentulŭ e orfanŭ.

Suplicanţii la ajutorulŭ amintitŭ sub pt. 5 au sĕ presente următórele documente:

a) Atestatŭ de botezŭ în orig. séu în copiă legalisată.

b) Testimoniu şcolasticŭ de celŭ puţinŭ 4 clase elementare.

c) Contractulŭ încheiatŭ cu măiestrulŭ conformŭ §-lui 61 alŭ legei industriale (Art. de lege XVII din 1884) în originalŭ séu în copia legalisată şi o adeverinţă dela măestru despre succesulŭ cu care lucră.

d) Atestatŭ de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverinţă dela părinţĭ séu tutorĭ, că suntŭ decişĭ a lăsa pe fiii séu pupulii lorŭ la învĕţătură până se vorŭ perfecţiona pe deplinŭ.

Sibiiu, 18 Septemvre 1891.

Pentru comitetulŭ Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ.

G. Bariţiu, m. p. preşed. **Dr. I. Crişianu**, m. p. secret. II.

Sz. 11914/1891. 1—1.

Hirdetmény.

Brassó vármegye törvényhatósága közigazgatási árva és gyámhatósági hivatalainak 1892 évi költségvetési elöirányzata az állandó választmánynak mai napon tartott ülésében hozott határozata folytán az 1886-évi XXI t. cz. 17 § a értelmében 15 napi közszemlére kitétetett, mely körülmény azon hazzáadással hozatik köztudomásra, hogy az a hivatalos orákban a vármegyei számvevöségnél bár ki által betekinthetö.

Brassó 1891 szeptember hó 23 án.

Roll Gyulla,
kir. tan. alispán.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucuresci		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Bucuresci	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5 46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2 36
Şibotŭ	4.52		3 03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5 17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1 55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra . . .	4.30	11.25
Odorheiu . . .	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu . . .	8 15	3.15
Sighişóra . . .	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marì

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5 11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Braşov—Zêrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zêrnescĭ	7.26	6.36

Zêrnescĭ—Braşov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.